

▶ ДОЛІ ЛЮДСЬКІ

ТРИ МОГИЛИ - ДЛЯ СЕБЕ

Чого тільки не доводиться пережити людині на її життєвому шляху?! На цьому фоні неймовірно пронизливою є історія, пов'язана із жителем села Кораблище, старостою Різдово-Богородичної церкви Мелетієм Рогашком – йому за два тижні довелося копати три могили... для себе.

- В історії мого рідного села Кораблище чи не найтривожнішим був 1944-й рік, - пригадає Мелетій Макарович, - тоді творилася така колотнеча, яка ще й досі стоїть перед очима і в результаті якої обірвалося життя багатьох моїх односельців. Могла у цей нелегкий час потерпіти і наша церква. Зокрема, неподалік від храму впало декілька бомб, скинутих із фашистського літака. Від вибухів у хатах, що знаходилися вдвічі даліше од вибухів, повибивало вікна, знесло дахи, а ось церква залишилася абсолютно не пошкодженою. Іншого разу біля церкви трапилася подія, спровокована енкаведистами. Вони запідозрили, що у похоронній процесії, яка принесла покійника на відспівання, знаходяться бандерівці. Усіх людей поставили на коліна і протягом декількох годин утримували під стволами автоматів, хоч жодного вояка УПА так і не виявили. Ось тоді, по суті, ми вперше «на власній шкірі» побачили оте залякування - копання могил для себе.

А далі – більше. Через деякий час до нашої хати зайшла група енкаведистів, і найстарший із них приставив до моєї

скроні пістолета. Кажі, мовляв, хто до вас із лісу навідується, маючи на увазі, звичайно, вояків УПА. Вони і справді, заходили, брали пррвіант, про що, вочевидь, хтось довідався і «заклав». Не отримавши відповіді, «гості» вивели мене, 16-річного юнака, за хату, дали у руки лопату і наказали: «Копай для себе могилу!» Що вдієш – копаю. Спочатку думав, що то звичне залякування, однак, коли поставили мене на краю копанки і клацнули затвори, в душі все похололо. Врятував випадок. Чимдуж, взнавши про те, що твориться, прибіг із села мій старший брат. І, як на диво, став поруч зі мною, обійняв мене і заявив: «Якщо розстріляєте, то тільки нас двох. Але знайте, прийдуть із фронту наш батько і наш брат. Вони вас з-під землі дістануть». На жаль, батько і найстарший брат з війни так і не повернулися, загинули. Але, вочевидь, згадка про них охолодила енкаведистів. Втім, у спокої мене вони все одно не залишили. Забрали до Млинова, у відділок, що знаходився на місці «старої» пошти. Як тільки не знущалися наді мною у цій підвальній катівні! А найболючіше було, коли защемляли

дверима пальці. І для чого? Щоби видав імена «хлопців із лісу», про яких я, чесно кажучи, і духом не відав. А останнім акордом у цьому знущанні стала ще одна копанка. Нас, декількох затримавши, вивели на берег Ікви і знову наказали копати могили. Я тоді, між іншим, подумав про себе, що це якийсь рок – три копанки фактично за два тижні. Причому, без жодної на те причини та провини. На щастя, й отого, третього, разу біда минулася. З'ясувалося, що нас заставили копати могили, щоби поховати у них вже закатованих хлопців... Так і не довівши вини, енкаведисти відпустили мене. Мама тоді, зустрівши, неабияк просльозилася і сказала: «Сину, ті, хто переживають стільки знущань, мусять довго жити». Ось і живу, а заодно розповідаю правду про наше історичне минуле. Правду – бо я її безпосередній свідок.

Євген МЛИН.

На фото: Мелетій Рогашко: «Найболючіше було, коли защемляли дверима пальці».